

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Statens folkhälsoinstitut

831 40 Östersund

Uppdrag till Statens folkhälsoinstitut att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar till Statens folkhälsoinstitut att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter.

Uppdraget omfattar perioden till och med den 31 december 2010 och är indelat i två etapper. Uppdraget ska utföras enligt *bilagan*.

Statens folkhälsoinstitut ska redovisa den första etappen av uppdraget till Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet) senast den 1 september 2009. Statens folkhälsoinstitut ska vidare senast den 31 mars 2011 lämna en slutrapport om hur uppdraget har genomförts i sin helhet till Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet).

Genom ändring i regleringsbrev för 2008 för anslaget 24:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 14, kommer regeringen att ställa 500 000 kronor till Statens folkhälsoinstituts disposition för detta uppdrag. De totala kostnaderna för uppdraget beräknas uppgå till 4 miljoner kronor. Regeringens avsikt är att för uppdraget tillföra ytterligare 2 000 000 kronor för 2009 och 1 500 000 kronor för 2010, under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Nyamko Sabuni

Gunnar Österberg

Kopia till

Socialdepartementet/HS

Socialdepartementet/ST

Socialdepartementet/FH

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/UH

Jordbruksdepartementet/NS

Integrations- och jämställdhetsdepartementet/JÄM

Integrations- och jämställdhetsdepartementet/ADM

Socialstyrelsen

Uppsala universitet, Centrum för multietnisk forskning

Uppsala universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid

Sametinget

Ungdomsstyrelsen

2008-09-11
IJ2008/1822/DISK

Riktlinjer för uppdrag att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter

Syfte

Syftet med uppdraget är att främja arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor som tillhör nationella minoriteter.

Behovet av en undersökning

Enligt regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39) är vissa kvinnor särskilt utsatta när det gäller våld. Många kvinnor med egen erfarenhet av utsatthet för våld vittnar om att omgivningen fokuserar mer på deras funktionshinder, utländska bakgrund, missbruk eller ålder än att de har blivit utsatta för våld. En liknande problematik finns enligt handlingsplanen inom de nationella minoriteterna.

Alla insatser i kampen mot mäns våld mot kvinnor ska utgå från de utsattas behov. Varje våldsutsatt kvinna måste bemötas utifrån sitt behov av stöd och skydd oavsett vem hon är och vilken bakgrund som hon har. Särskild kunskap och beredskap kan därför behöva utvecklas för ett professionellt bemötande av våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter.

Enligt budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utgiftsområde 1, s. 63 och 64) planeras särskilda insatser med syfte att stärka ställningen i samhället för kvinnor som tillhör de nationella minoriteterna. Inom ramen för detta arbete finns det skäl att överväga också åtgärder för att stödja våldsutsatta kvinnor som tillhör dessa grupper.

Bakgrund

Generella insatser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor måste enligt handlingsplanen göras utifrån ett socialt, ekonomiskt, rättsligt och hälsorelaterat perspektiv samt inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv.

Regeringen har tagit ett sådant samlat grepp om frågan. Socialstyrelsen har exempelvis fått i uppdrag att förbättra kunskapsstödet när det gäller socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor, Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att genomföra utbildningar riktade till anställda med en samordnande roll i kommunerna för fritidsverksamhet, socialtjänst och

skola, Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att utveckla och bygga upp en fysisk miljö som är särskild anpassad för att utreda våld mot kvinnor och Uppsala universitet, (Nationellt centrum för kvinnofrid), har fått i uppdrag att arbeta med metodutveckling, information, utbildning, kunskaps-sammanställning och forskning om kvinnor som har utsatts för fysisk eller psykisk misshandel eller sexuella övergrepp.

Regeringen har samtidigt vidtagit en rad åtgärder som syftar till att stärka ställningen i samhället för kvinnor som tillhör de nationella minoriteterna. Vissa av dessa åtgärder omfattar också ett stöd till våldsutsatta kvinnor som tillhör dessa grupper. Exempelvis har Statens folkhälsoinstitut fått i uppdrag att kartlägga hälsosituationen bland de nationella minoriteterna och lämna förslag om hur det hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbetet bland dessa grupper ska kunna bedrivas. Vidare har regeringen – inom ramen för den jämställdhets-satsning inom minoritetspolitiken som aviserades i budgetpropositionen 2008 – gett i uppdrag till Sametinget att genomföra en särskild satsning för att stärka samiska kvinnors delaktighet i samhällslivet, Uppsala universitet, (Centrum för multietnisk forskning), att genomföra en studie om behovet av riktade utbildningsinsatser för kvinnor som tillhör nationella minoriteter och Ungdomsstyrelsen att stödja jämställdhetsarbetet bland de nationella minoriteterna ekonomiskt och på annat sätt.

Frågan om mäns våld mot kvinnor som tillhör nationella minoriteter har uppmärksamats också i andra sammanhang.

Enligt Sametingets jämställdhetsprogram (2004-09-01) är könsrelaterat våld och särskilt mäns våld mot kvinnor, ett globalt problem som finns i alla olika samhällen. Trots brist på forskning om problemets omfattning i det samiska samhället så måste ett arbete inledas för att minska problemet inom Sametingets verksamhetsområde. Enligt programmet ska Sametinget bl.a. anta nolltolerans mot sexuella trakasserier, vilket ska framgå av Sametingets jämställdhetspolicy. Sametinget ska delta i arbetet mot sexualiserat våld och i särskilda utsändelser informera relevanta myndigheter och organisationer om ambitionen att vara en stark samarbetspartner i arbetet. Sametinget ska vidare utreda behovet av en särskild samisk kvinnojourverksamhet.

I december 2007 genomförde Sverige i samarbete med Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter en konferens om romska kvinnors rättigheter (se skr. 2007/08:81 med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008). Syftet med konferensen var att skapa ett forum för diskussion och utbyte av kunskaper och goda exempel mellan personer i beslutsfattande positioner och romska kvinnoätverk i Europa rörande de utmaningar som romska kvinnor möter i dag. Tyngdpunkten i diskussionen låg på människohandel, hälsa,

reproduktiva rättigheter och implementering av romska kvinnors rättigheter i praktiken. Sverige kommer att verka för att romska kvinnors rättigheter uppmärksammas fortsättningsvis genom exempelvis konferenser eller seminarier.

I februari 2008 genomfördes ett seminarium med rubriken Mäns våld mot kvinnor – romernas situation. Seminariet ingick i Europarådets kampanj mot mäns våld mot kvinnor. Vikten av utbildning, ökad kunskap och synliggörande av romska kvinnors situation lyftes fram, liksom behovet av särskilda vuxenutbildningar för romska kvinnor. En bättre infrastruktur för erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring mellan romska kvinnoorganisationer och andra kvinnoorganisationer samt separata kvinnojourer för romska kvinnor föreslogs också.

Uppdraget

Statens folkhälsoinstitut ges i uppdrag att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter. Uppdraget är indelat i två etapper. Den första etappen av uppdraget ska inriktas främst på insamling av uppgifter och den andra etappen främst på genomförande av åtgärder.

I den första etappen av uppdraget ska ingå att

- kartlägga vilken kunskap, kompetens och beredskap som offentliga myndigheter har för att bemöta och stödja kvinnor som tillhör nationella minoriteter,
- kartlägga de erfarenheter och de behov av bemötande och stöd från offentliga myndigheter som kvinnor som tillhör nationella minoriteter har samt
- föreslå hur den andra etappen ska kunna läggas upp och genomföras med utgångspunkt från resultaten av kartläggningarna.

Arbetsformer

Behovet av en utökad samverkan mellan offentliga myndigheter och ideella kvinnojourer såsom Terrafem, SKR-Sveriges Kvinnojourers Riksförbund och ROKS-Riksorganisationen för Kvinno- och tjejjourer i Sverige bör uppmärksammas i arbetet.

Statens folkhälsoinstitut ska samråda med Socialstyrelsen, Uppsala universitet, (Centrum för multietnisk forskning och Nationellt centrum för kvinnofrid), Sametinget, Ungdomsstyrelsen, Delegationen för romska frågor, de ideella kvinnojourerna och företrädare för de nationella minoriteterna.

Statens folkhälsoinstitut ska löpande informera Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet) om hur arbetet fortskrider.